

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «СКАЛОУХОВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
CASE OF SKALOUKHOV AND OTHERS v. UKRAINE**

(Заяви №№ 8107/06, 8473/06, 8475/06, 15941/06 та 32116/06)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

19 листопада 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

19/02/2010

Текст рішення може знайти редакційної правки.

У справі «Скалоухов та інші проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,

Рената Ягер (Renate Jaeger),

Райт Маруст (Rait Maruste),

Марк Віллігер (Mark Villiger),

Мириана Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),

Здравка Калайджиєва (Zdravka Kalaydjieva), *судді*,

Михайло Буроменський (Mykhaylo Buromenskiy), *суддя ad hoc*,

та Стефан Філіпс (Stephen Phillips), *заступник Секретаря секції*,

після наради за зачиненими дверима 20 жовтня 2009 року,

вносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за п'ятьма заявами (№№ 8107/06, 8473/06, 8475/06, 15941/06 та 32116/06), поданими до Суду проти України відповідно громадянами України п. Володимиром Івановичем Скалоуховим (далі — перший заявник), пані Тамарою Петрівною Миколок (далі — друга заявниця), п. Олександром Миколайовичем Меньшиковим (далі — третій заявник), пані Катериною Митрофанівною Кондратюк (далі — четверта заявниця) та п. Феліксом Вацлавовичем Бернацьким (далі — п'ятий заявник) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).

2. Перший та третій заявники подали свої заяви до Суду 10 лютого 2006 року, друга заявниця — 11 лютого 2006 року, четверта заявниця — 3 квітня 2006 року та п'ятий заявник — 17 липня 2006 року.

3. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим.

4. 30 квітня 2008 року Суд вирішив направити заяви Уряду. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції було також вирішено розглядати питання щодо прийнятності та суті заяв одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

5. Перший заявник народився у 1938 році, друга заявниця — у 1962 році, третій заявник — у 1959 році, четверта заявниця — у 1940 році та п'ятий заявник — у 1939 році. Всі заявники живуть у м. Макіївці, Україна.

6. Заявниками є колишні робітники державного відкритого акціонерного товариства дочірнє підприємство «Шахта ім. Поченкова» ВАТ «Державна холдингова компанія «Макіїввугілля» (далі — підприємство).

7. Заявники звернулись до Червоноградського районного суду м. Макіївки (далі — суд першої інстанції) із позовом до підприємства, вимагаючи перерахунку суми заробітної плати, виплаченої їм з січня 1997 року по жовтень 2001 року, та компенсувати їм втрати, понесені в результаті помилкових розрахунків, здійснених підприємством. Вони також вимагали компенсацію моральної шкоди. Суд задовольнив їхні вимоги (див. додаток 1).

8. Червоногвардійський відділ державної виконавчої служби м. Макіївки відкрив виконавче провадження за рішеннями судів, винесеними на користь заявників.

9. У невизначену дату підприємство було ліквідовано. Заявники звернулись до суду із заявою про заміну боржника у виконавчому провадженні на інше державне підприємство.

Суд задовольнив заяви заявників та замінив боржника на державне підприємство «Укрвуглереструктуризація». Апеляційний суд Донецької області скасував ці ухвали суду першої інстанції та відмовив заявникам у задоволенні їхніх заяв. Верховний Суд України залишив без змін ухвали апеляційного суду (детальніше див. додаток 2).

10. Пізніше заявники подали касаційні скарги щодо перегляду у зв'язку з винятковими обставинами остаточних ухвал, винесених по справах заявників Верховним Судом України. Однак їхні скарги були відхилені.

11. 3 червня 2008 року державна виконавча служба повернула виконавчі листи заявникам та закрила виконавче провадження. Рішення суду, винесені на користь заявників, залишаються невиконаними.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

12. Відповідне національне законодавство викладене у рішенні «*Ромашов проти України*» (*Romashov v. Ukraine*) (№ 67534/01, пп. 16–19, від 27 липня 2004 року).

ЩОДО ПРАВА

I. ОБ'ЄДНАННЯ ЗАЯВ

13. З огляду на схожість заяв щодо фактів і питань, які вони піднімають, Суд вважає за необхідне об'єднати їх згідно з пунктом 1 статті 42 Регламенту Суду.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ ЩОДО НЕВИКОНАННЯ РІШЕНЬ СУДУ

14. Заявники скаржились на невиконання рішень судів, винесених на їх користь. Вони посилались на пункт 1 статті 6 Конвенції, який передбачає таке:

Пункт 1 статті 6 Конвенції

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

A. Щодо прийнятності

15. Уряд стверджував, що заявники не вичерпали всі національні засоби юридичного захисту, оскільки вони не оскаржили рішення державної виконавчої служби від 3 червня 2008 року. Уряд також зазначив, що заявники повторно не подали виконавчі листи. У зв'язку з цим Уряд стверджував, що заявники більше не були зацікавлені у виконанні судових рішень.

16. Заявники не погодились.

17. Суд зазначає, що подібні заперечення вже були відхилені у низці рішень, ухвалених Судом (див. «*Войтенко проти України*» (*Voytenko v. Ukraine*), № 18966/02, пп. 28–31, від 29 червня 2004 року, та «*Лізанець проти України*» (*Lizanets v. Ukraine*), № 6725/03, п. 43, від 31 травня 2007 року). Суд вважає, що ці заперечення повинні бути відхилені за тих же підстав.

18. Суд зазначає, що скарга заявників за пунктом 1 статті 6 Конвенції не є очевидно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Також він зазначає, що ця скарга не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона визнається прийнятною.

B. Щодо суті

19. Уряд не надав жодних зауважень щодо суті скарги заявників.

20. Заявники підтримали свою скаргу.

21. Суд зазначає, що рішення, винесені на користь заявників, залишаються невиконаними.

22. Суд повторює, що він неодноразово встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у подібних справах (див. вищезгадане рішення «*Ромашов проти України*» (*Romashov v. Ukraine*), п. 46).

23. Після розгляду всіх матеріалів, які були йому представлені, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, що могли б переконати його дійти іншого висновку у даній справі.

24. Таким чином, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

III. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ СТОСОВНО ПЕРЕРАХУНКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

25. Заявники також скаржились на тривалість провадження, яке стосувалось перерахунку заробітної плати. Вони посилались на пункт 1 статті 6 Конвенції.

26. Суд вважає, що період виконання не підпадає під період, який має розглядатись щодо скарги на тривалість провадження у суді, оскільки заявники подавали окрему скаргу щодо неналежного виконання (див. рішення «*Малама проти Греції*» (*Malama v. Greece*), № 43622/98, п. 34, ECHR 2001-II, та ухвалу «*Алексеев проти Росії*» (*Alekseyev v. Russia*), № 5836/05, від 13 листопада 2008 року). Відповідно цивільне провадження, що розглядається, тривало менше ніж тринадцять місяців у суді першої інстанції (див. додаток 1).

27. З огляду на загальну тривалість цього провадження у суді, а також на те, що не було значних періодів бездіяльності з боку держави, Суд доходить висновку, що тривалість провадження у даному випадку не перевищувала розумного строку відповідно до пункту 1 статті 6 Конвенції.

28. У зв'язку з цим ця скарга є явно необгрунтованою і повинна бути відхилена відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

IV. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО ЗАМІНИ БОРЖНИКА

29. Заявники також скаржились за пунктом 1 статті 6 Конвенції на тривалість розгляду у Верховному Суді України їх касаційної скарги, поданої на ухвалу апеляційного суду про відмову замінити боржника у виконавчому провадженні.

30. Суд зазначає, що ця скарга пов'язана з розглянутою вище скаргою щодо невиконання рішення суду та повинна також бути оголошена прийнятною. Беручи до уваги висновок за пунктом 1 статті 6 Конвенції (див. вище п. 24), Суд вважає, що немає необхідності розглядати окремо, чи було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції щодо тривалості провадження стосовно заміни боржника.

V. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

31. Заявники скаржились, що Верховний Суд України розглянув їхні касаційні скарги та касаційні скарги щодо перегляду у зв'язку з винятковими обставинами за їх відсутності. Вони посилались на статтю 13 Конвенції. Крім того, заявники, посилаючись на факти справи, скаржились за пунктом 1 статті 4 Конвенції.

32. Суд розглянув ці скарги заявників та вважає, виходячи з сукупності наявних матеріалів, що він не встановив в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, жодних ознак порушення прав та свобод, гарантованих Конвенцією чи протоколами до неї. Відповідно Суд відхиляє їх як явно необгрунтовані за пунктами 3 та 4 статті 35 Конвенції.

VI. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

33. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

А. Шкода

34. Всі заявники вимагали суми, не сплачені їм за рішеннями національних судів, конвертовані у євро за курсом на 17 жовтня 2008 року. Зокрема, перший заявник вимагав 487,64 євро, друга заявниця — 454,75 євро, третій заявник — 664,55 євро, четверта заявниця — 284,88 євро; п'ятий заявник — 846,46 євро. Крім того, вони вимагали наступні суми:

— перший заявник вимагав 364,27 євро компенсації інфляційних втрат та 9148,09 євро компенсації моральної шкоди;

— друга заявниця вимагала 339,70 євро компенсації інфляційних втрат та 9205,55 євро компенсації моральної шкоди;

— третій заявник вимагав 496,42 євро компенсації інфляційних втрат та 8839,03 євро компенсації моральної шкоди;

— четверта заявниця вимагала 212,81 євро компенсації інфляційних втрат та 9502,31 євро компенсації моральної шкоди;

— п'ятий заявник вимагав 632,31 євро компенсації інфляційних витрат та 8521,23 євро компенсації моральної шкоди.

35. Уряд оскаржив ці вимоги як надмірні та необґрунтовані. Щодо вимоги відшкодування інфляційних втрат Уряд також висловив незгоду з методом розрахунку та стверджував, що ці вимоги повинні бути відхилені, оскільки у розпорядженні заявників були ефективні засоби юридичного захисту, якими, на думку Уряду, вони не скористались.

36. Що стосується вимог заявників щодо компенсації матеріальної шкоди, Суд вважає, що Уряд повинен сплатити заявникам заборгованість, що досі належить їм за рішеннями, винесеними на їх користь.

37. Стосовно вимоги компенсації інфляційних витрат Суд зазначає, що Уряд висунув заперечення щодо методу розрахунку; проте Уряд не заперечив той факт, що заявники понесли інфляційні втрати, та не надав альтернативний розрахунок таких втрат. Суд також зазначає, що заявники не повинні були звертатись до національного суду, як це запропонував Уряд (див. *«Глова та Брегін проти України» (Glova and Bregin v. Ukraine)*, № 4292/04 та 4347/04, п. 29, від 28 лютого 2006 року). Суд зазначає, що вимоги заявників підтверджені детальними розрахунками, які ґрунтуються на офіційних даних щодо індексів інфляції (див., наприклад, *«Максиміха проти України» (Maksimikha v. Ukraine)*, № 43483/02, п. 29, від 14 грудня 2006 року). Суд вважає необхідним присудити заявникам суми, що вимагаються як компенсація інфляційних втрат, а саме:

— першому заявнику — 365 євро компенсації інфляційних втрат;

— другій заявниці — 340 євро компенсації інфляційних втрат;

— третьому заявнику — 500 євро компенсації інфляційних втрат;

— четвертій заявниці — 215 євро компенсації інфляційних втрат;

— п'ятому заявнику — 635 євро компенсації інфляційних втрат.

38. Крім того, Суд вважає, що заявники понесли моральну шкоду. Вирішуючи на засадах справедливості, Суд вважає за доцільне присудити кожному заявнику по 2000 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові витрати

39. Заявники не заявили вимог щодо судових витрат, тому Суд нічого не присуджує.

С. Пеня

40. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО:

1. *Оголошує* об'єднати заяви.
2. *Оголошує* скарги за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо невиконання рішень та тривалості провадження щодо заміни боржника прийнятними, а решту скарг у заяві — неприйнятними.
3. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції щодо невиконання рішень, винесених на користь заявників.
4. *Постановляє*, що немає потреби окремо розглядати скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо тривалості провадження стосовно заміни боржника.
5. *Постановляє*, що:
 - (а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявникам наступні суми:
 - (i) заборгованість за судовими рішеннями, що зазначені у додатку 1, як компенсацію матеріальної шкоди;
 - (ii) зазначені нижче суми як компенсацію моральної шкоди плюс будь-який податок, який може бути стягнутий із цих сум:
 - п. Скалоухову — 2365 (дві тисячі триста шістьдесят п'ять) євро;
 - пані Миколюк — 2340 (дві тисячі триста сорок) євро;
 - п. Меньшикову — 2500 (дві тисячі п'ятсот) євро;
 - пані Кондратюк — 2215 (дві тисячі двісті п'ятнадцять) євро;
 - п. Бернацькому — 2635 (дві тисячі шістсот тридцять п'ять) євро;
 - (б) вищезазначені суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (с) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткові пункти.
6. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено у письмовій формі 19 листопада 2009 року згідно з пунктами 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стефан ФІЛЛПС
Заступник Секретаря

Пеер ЛОРЕНЦЕН
Голова

Проведення щодо перерахунку заробітної плати

№ з/п	Заява №	Заявники	Початок судового розгляду	Рішення суду першої інстанції	Присуджена сума (грн)
1	8107/06	СКАЛОУХОВ Володимир Іванович	січень 2002	18 грудня 2002	3267,17
2	8473/06	МИКОЛЮК Тамара Петрівна	січень 2002	27 січня 2003	3046,85
3	8475/06	МЕНЬЩИКОВ Олександр Миколайович	січень 2002	15 січня 2003	4452,49
4	15941/06	КОНДРАТЮК Катерина Митрофанівна	грудень 2001	26 грудня 2002	1908,7
5	32116/06	БЕРНАЦЬКИЙ Фелікс Вацлавович	грудень 2001	27 січня 2003	5671,3

Проведення щодо заміни боржника

№ з/п	Заява №	Заявники	Заява, подана до суду першої інстанції	Рішення суду першої інстанції	Ухвала апеляційного суду Донецької області	Касаційна скарга, подана до Верховного Суду України	Ухвала, винесена Верховним Судом України
1	8107/06	СКАЛОУХОВ Володимир Іванович	червень 2003	17 липня 2003	20 жовтня 2003	листопад 2003	5 жовтня 2005
2	8473/06	МИКОЛЮК Тамара Петрівна	червень 2003	20 червня 2003	30 жовтня 2003	листопад 2003	5 грудня 2005
3	8475/06	МЕНЬЩИКОВ Олександр Миколайович	червень 2003	20 червня 2003	3 листопада 2003	грудень 2003	4 жовтня 2005
4	15941/06	КОНДРАТЮК Катерина Митрофанівна	червень 2003	20 червня 2003	20 жовтня 2003	листопад 2003	6 жовтня 2005
5	32116/06	БЕРНАЦЬКИЙ Фелікс Вацлавович	червень 2003	17 липня 2003	27 жовтня 2003	листопад 2003	19 травня 2006